

MÍSTICA I MÍSTIQUES: IDEES SOBRE LA PAU I LA GUERRA

La presència de les tendències místiques en tots els aspectes de la dinàmica social és un fet universal o gairebé. Conèixer la relació que tenen amb actituds transgressores o convencionals resulta particularment interessant. Així, de l'aïllament a l'activisme, o del pacifisme a l'exaltació guerrera, totes aquestes actituds han trobat acollida dins de les experiències de la mística i les seves reflexions teòriques entorn dels ideals de pau i la realitat de la violència.

Proposem un recorregut per conèixer millor els diversos posicionaments respecte d'un seguit de tradicions místiques i religioses, sense apriorismes ni restriccions i cercant-ne una aproximació aclaridora i crítica.

Direcció: Víctor Pallejà de Bustinza

CALENDARI I TEMARI:

7 FEBRER	PALLEJÀ, Víctor	<i>Èxtasi i mística per a la pau i la guerra: un assaig introductori</i>
14 FEBRER	SION Francisco	<i>El judaisme modern i actual en finestres</i>
21 FEBRER	MOEZZI, Muhammad-Ali Amir	<i>Reflexions sobre la diversitat de l'islam</i>
28 FEBRER	ACOSTA, Pablo	<i>Heterodòxia, censura i càstig en les obres de beguines terciàries i beates de la llarga edat mitjana</i>
7 MARÇ	PALLEJÀ, Víctor	<i>Islam, idees de pau i de guerra: introducció als</i>

		<i>conceptes històrics fonamentals</i>
14 MARÇ	BOUSO, Raquel	<i>El budisme i l'ètica de la no-violència: noves formes de radicalisme i d'activisme social i polític</i>
21 MARÇ	CIRLOT, Victoria	La violència del amor: Ricardo de san Víctor y la mística femenina medieval
28 MARÇ	GRAU, Sergi	<i>Els càtars entre la guerra i la pau</i>

Informació d'interès:

Curs setmanal d'1 h 30 min.
Horari: dimarts de 18.30h a 20h
Inici: 7 de febrer de 2023

Final: 28 de març de 2023
Curs doble modalitat: virtual i presencial

Preu:

150 € (no socis)*
75 € (socis)

* Inscripcions i pagament fins dimarts 31 de gener a Atenció al soci i en línia a través de l'[Eventbrite](#).

Per a més informació: info@ateneubcn.cat

TÍTOLS I RESUMS

Víctor Pallejà (IMT Alti Studi)

7 FEBRER

Èxtasi i mística, per la pau i per la guerra: un assaig de síntesi

La dimensió pacífica o violenta d'una cultura determinada es configura per un rerefons històric, social i politicoeconòmic que, tanmateix, sovint dona respostes summament diverses en contextos molt semblants. Proposem una introducció al món dels corrents místics, particularment dins dels grans monoteïsmes: judaïsmes, cristianismes i islamismes, en els seus vessants més inclinats vers les pràctiques i doctrines extàtiques, assimilables a alguna forma de mística. És a dir, allò que podrien anomenar místiques de la mansuetud i de la violència.

Francisco Sion

14 FEBRER

El judaïsmes modern i actual en finestres

Parlarem dels judaïsmes en la seva trajectòria i diversitat pròpies. Seguidament, farem un resum de llurs actituds davant de les qüestions principals que preocupen a la societat actual als quals han hagut de donar resposta.

Muhammad-Ali Amir Moezzi (EPHE)

21 FEBRER

Reflexions sobre la diversitat de l'islam

De vegades, és útil repetir el que és obvi: l'islam no és monolític, no ho ha estat mai, i el que el caracteritza és la seva gran pluralitat a diversos nivells. Aquesta diversitat és inseparable de la riquesa de les civilitzacions i cultures que han marcat la història de l'islam. No obstant això, dins d'aquesta van aparèixer evidentment després de les conquestes àrabs i del naixement dels imperis califals, però també després de la fi de la violència fratricida que va marcar el naixement i els primers desenvolupaments d'aquesta religió. La conferència analitza els motius d'aquestes guerres civils i les seves conseqüències.

« Réflexions sur la diversité en islam »

Il est parfois utile de redire une évidence : l'islam n'est pas monolithique, il ne l'a jamais été et ce qui le caractérise est sa très grande pluralité sur plusieurs plans. Cette diversité est indissociable de la richesse des civilisations et cultures qui ont jalonné l'histoire de l'islam. Or, celles-ci ont apparu évidemment après les conquêtes arabes et la naissance des empires califaux mas aussi après la fin des violences fratricides qui ont marqué la naissance et les premiers développements de cette religion. La conférence tend à analyser les raisons de ces guerres civiles et leurs conséquences.

Pablo Acosta, UAB

28 FEBRER

Heterodòxia, censura i càstig en les obres de beguines terciàries i beates de la llarga edat mitjana

En aquesta conferència començarem per fer una introducció conceptual als tres termes presents al títol (heterodòxia, censura i càstig) en el context de la repressió dels moviments religiosos de la Llarg Edat Mitjana, especialment els relacionats amb *mulieres religiosae* místiques, és a dir aquelles que havien rebut (o directament rebien) revelacions divines. Posteriorment, estudiarem aquests conceptes en tres casos i obres molt concretes: L'Espill de les animes simples de la beguina Maguerite Porete (morta al 1310), el Memoriale de la terciària franciscana Angela da Foligno i la també terciària (després abadessa clarissa) Juana de la Cruz (1481-1534).

Víctor Pallejà (IMT Alti Studi)

7 MARÇ

Islam, idees de pau i de guerra: introducció als conceptes històrics fonamentals

Els catorze segles d'història del món musulmà i la seva extensió arreu del món no són prou coneguts. Tampoc ho són els seus conceptes de cultura relacionats amb la vida social i la resolució de conflictes. Proposem un recorregut per la idea de pau (salâm), lluita (jihâd), espai musulmà (dâr al-islâm) i altres termes. Procurarem, doncs, comprendre millor els conceptes fonamentals que han deixat empremta en la seva cultura i que determinen les idees i els debats actuals.

Raquel Bouso (UPF)

14 MARÇ

El budisme i l'ètica de la no-violència: noves formes de radicalisme i d'activisme social i polític

En el context índic en què va néixer el budisme, la religió regulava el comportament social, la identitat de la comunitat i la moralitat quotidiana. Segons la tradició, el Buddha es distancià de les normes vigents en abandonar la família i la seva terra, i qüestionà el sistema jeràrquic i discriminatori de les castes, tot proposant una ètica pròpia basada en la no-violència.

Tanmateix, al llarg de la història, trobem exemples entre les comunitats budistes de nacionalisme xenòfob i racista, règims teocràtics o d'instrumentalització política de les escriptures per justificar la guerra. Ens preguntarem quins elements conté el budisme per nodrir o contrarestar els radicalismes i quin paper juguen en l'activisme pacifista de l'anomenat budisme compromès.

Victoria Cirlot (UPF)

21 MARÇ

La violència del amor: Ricardo de san Víctor y la mística femenina medieval

En la segunda mitad del siglo XII, el filósofo y teólogo de la escuela de los victorinos, Ricardo de san Víctor, escribe un tratado titulado Acerca de los cuatro grados de la caridad violenta, en donde plantea la violencia del amor. En el siglo XIII místicas como Hadewijch o Mechthild von Magedubrg, relatan su experiencia unitiva con Dios que se resuelve, al menos en uno de sus

aspectos, como una violencia de amor. La conferencia tratará de comprender en qué consiste esa violencia de amor, a partir de los textos y las imágenes de la época.

Sergi Grau (UB)

28 MARÇ

Els càtars entre la guerra i la pau

Els càtars van promulgar un cristianisme contrari a Roma que es fonamentava en la recuperació de la vida apostòlica i la pobresa evangèlica. Afirmaven ser la veritable església de Déu, que oferia la salvació de tots els seus creients. Com altres comunitats de l'època, promulgava una vida cristiana, la pau i la no-violència. Tanmateix, la seva aparició va desencadenar la violenta reacció de la jerarquia eclesiàstica i dels poders polítics, que van iniciar una guerra contra els càtars i els seus defensors i van acabar establint els mecanismes repressius que han caracteritzat durant segles la societat europea. En aquesta sessió ens apropem a les contradiccions d'una religiositat de pau en una època convulsa de guerra i violència.